

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ

ശ്രീവേങ്കടാധ്വരിണാ വിരചിതാ
॥ ആചാര്യപഞ്ചാശത് ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ആചാര്യപഞ്ചാശത് ॥

വേങ്കടനാഥം ദേവം വേദാന്തവിഹാരിണം ഗുരുഞ്ച ഭജേ |
ശേഷഗിരിധൂർയമാദ്യം യം വിദുരന്യം തൃശേഷഗിരി ധൂർയം || 1 ||

ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥാഖ്യൗ സാധുചക്രമഹാദരൗ |
പരമാനന്ദനിലയൗ പ്രപദ്യേ ദേവദേശികൗ || 2 ||

ത്രാതും സ്വയം ദുഃഖം ജാതം ത്രയുന്താഖ്യാതഗൗരവം |
ശുഭേ ഭാഗവതം സന്തം സ്കൂഹി ദേവം ഗുരും ച വാക് || 3 ||

രസനാം ദുർഗരേശാന വർണനാപങ്കദുഷിതാം |
ശ്രുത്യന്തദേശികോദന്ത സുധാഭിഃ ശോധയാമൃഹം || 4 ||

സന്തസ്ത്രയുന്തസ്മരീന്ദ്രചരണദ്വന്ദ്വചിന്തകാഃ |
ആദ്രിയന്താമിദം സ്തോത്രമന്തഃ സന്തമസച്ഛിദം || 5 ||

ധനായാഖൈയാത്യപ്രഭവകുജനസ്തോത്രരചനാ -
ഘനായാസോദ്വിഗ്നഃ പരിമുഷിതതാപത്രയഭയം |
ബുധാമോദോത്പാദക്ഷമനിഗമചൂഡാഗുരുകുമാ -
സുധാപാഥോരാശിം സുചിരമവഗാഹ്യഹമധുനാ || 6 ||

പുരാക്പാരക്ഷ്യാധര ഋതുഗണോദ്യാനപവന -
സുരാദിക്ഷോഭിയോഗുണകഥനനിർവിണ്ണരസനഃ |
നിബധ്നാമി ശ്രീമന്നിഗമമകുടാർയസ്തവമിമം
ക്ഷമന്താം ധീമന്തഃ ക്വചിദചതുരാം വാചമപി മേ || 7 ||

കൃ വാചാമാചാര്യഃ കവികഥകകംഠീരവഗുരുഃ
 കൃ ചാഹം നീചാത്മാ ത്രിചതുരവചഃ സ്വപൃച്ഛതഃ |
 നിരാകൃത്യ വ്രീഡാം നിപുണപരിഹാസോപജ്ഞിതാം
 തദീയസ്തോത്രേ മാം തദപി കില ഭക്തിസ്തൂരയതി || 8 ||

നിഷദ്യാ വിദ്യാനാം നിഖിലകുമാരിവ്യാലഗരുഡഃ
 സഭാ സൗഭാഗ്യാനാം സരസകവിതാപദ്മസവിതാ |
 പ്രമാണം ഭാഷ്യസ്യ പ്രപദനകലാജ്ഞമജ്ജലധിഃ
 കരോതു ക്ഷേമം നഃ കവികഥകകംഠീരവഗുരുഃ || 9 ||

കരൗ ബധ്നൻ ഭക്ത്യാ കവികഥകസിംഹാർയഗുരവേ
 നമസ്യാഃ കുർവേഹം നതവിതതിമന്ദാരതരവേ |
 പ്രബന്ധാസ്ത്രയുന്തപ്രചുരതരസൗരഭ്യജ്ജടിലാഃ
 പ്രഥന്തേ യത്കൃഷ്ണാഃ പ്രതിഭടചപേടാഹതികൃതഃ || 10 ||

പ്രബന്ധാൻ കർത്താരഃ പ്രതിജ്ഞപദം സന്തി ബഹവഃ
 ത്രയീചൂഡാചാർയൈഃ സഹ ഗണനമർഹന്തി ന ഹി തേ |
 സമന്താജ്ജുംഭന്താം ദിശി ദിശി ശകുന്താഃ കൃതരവാഃ
 പ്രകൽപന്തേ കിം തേ സരണിമനുസർതും ഖഗപതേഃ || 11 ||

പ്രസാദൗജഃ കാന്തിപ്രഭൃതിഗുണസങ്കേതഭവനം
 പ്രഗൽഭം സന്ദർഭം കവികഥകസിംഹാർയവചസാം |
 ലിഹാനഃ കർണാഭ്യാം മുഹൂരഭിദുഹാനം ശമരസം
 കവിജ്ഞയാനന്യാൻ ക ഇഹ ബഹു മന്യേത രസികഃ || 12 ||

കവീനാം സമ്രാജം കഥകരമികാനാമധിപതിം
 നമഃ കുർമീകുർമോ നിഗമമകുടീഭേശികമമും |
 സഹസ്രേണ ശ്ലോകൈഃ സഹൃദയസുഖൈരേകനിശയാ
 മധുശ്രീഹൃദ്ഭിര്യോ മധുരിപുപദത്രഭ്യയമസൗത് || 13 ||

യദേതത് ത്രീൻ വർണാനവതി ചതുരോ വാ യദപരം
 ത്രയീശീർഷം പ്രാജ്ഞേണസ്തദുഭയമവിജ്ഞേയഹൃദയം |
 കലൗ സ്തൂർതിം നീതം കവീകഥകഹർയക്ഷഗുരുണാ
 വിനാ കസ്തിഥാംശോർനയനയുഗലോദ്ഭാസനചലഃ || 14 ||

യഃ സ്വർഗാന്തരസർഗകർമ്മണി മഹത്യേകാനനഃ പദ്മഭൂഃ
 അസ്താചാര്യകമർകവംശപതിനാ ഛാത്രേണ യത്രാർപിതം |
 തസ്യൈതസ്യ ഘനേ മൂനേരഭിജ്ഞേ തത്രാവതീർണാത്മനേ
 ത്രയ്യന്തൈകധനായ വിശ്വഗുരവേ തസ്മൈ പരസ്മൈ നമഃ || 15 ||

യദ്യത്രാവജിഗാഹിഷാ യതിപതേഃ സിദ്ധാന്തദുഗ്ധാംബുധാ -
 വുദ്യദുർപകുദ്യഷ്ടിസർപദമനേ യദ്യസ്തി കൗതൂഹലം |
 ജിജ്ഞാസാ യദി വാ രഹസ്യകൃതിഷു പ്രാജ്ഞാഃ കുരുധ്വം തദാ
 ത്രയ്യന്താര്യപദാരവിന്ദയുഗളീപർയന്തലഗ്നം മനഃ || 16 ||

ശ്രീമാൻ വേദശിരോഗുരുഃ പ്രദിശതു ശ്രേയാംസി ഭൂയാംസി മേ
 യസ്യ ശ്രീപതിഭക്തിനർത്തനകലാരംഗൈസ്തരംഗൈർഗിരാം |
 വാദായോധനവീരവാരണഘടാസംഹാരസിംഹാരവൈഃ
 അസ്താ നിത്യഗിരാം ജ്വരാ ഭവസരിദ്വിസ്താരനിസ്താരകൈഃ || 17 ||

ദദ്യാദദ്യ കുദ്യഷ്ടിസർപഗരുഡാസ്ത്രയുന്തവിദ്യാഗുരുഃ
 ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥദേശികമണിഃ ശ്രേയാംസി ഭൂയാംസി മേ |
 സാന്ദ്രാജ്ഞാനമലീമസം മമ ചലം ലീലാലസം മാനസം
 നിർനേനേക്ഷതി യദീയസൂക്ഷതിദിവിഷദ് ഗംഗാതരംഗാവലീ || 18 ||

ഗ്രഥ്നന്തു പ്രഥിതാ ബഹൂനി കവയോ ഗദ്യാനി പദ്യാനി വാ
 ശ്രോത്രേഷു ശ്രുതിമൗലിദേശികഗുരോ വർഷന്തി ഹർഷം സതാം |
 ഭൂയാംസി വ്രതതീതതിഃ പ്രതിദിനം പുഷ്പാണി നിഷ്പാദയ -
 ത്വാമോദാദ്യുദയം തഥാപി തനുതേ ജാതീവ നാതീവ നഃ || 19 ||

ത്രയുന്താർയവിബന്ധനാനി കതിചിത് കവ്യന്തരവ്യാഹൃതൈഃ
 സാമ്യേന പ്രതിയന്തു മന്ദമതയഃ കിം താവതാ ഹീയതേ |
 ക്രീഡാത്കർകടകീടകോടിനിബിഡാഭ്യശന്തകീലാലതോ
 മണ്ഡുകാഃ കലയന്തി കിം ന്വതിശയം വൈകുംഠപാദോദകേ || 20 ||

ജാത്യന്ധാഃ പദബന്ധവർത്തസു ഹഠാദ് ദ്വിത്രാക്ഷരാദ്ഗാരിണോ
 നിർമാത്രാ നിഗമാഞ്ചലാർയകവിനാ നിത്യം പ്രബന്ധായുതം |
 സ്തർധാം കേചന വർധയന്തി യദി തർഹ്യദ്യാപി ഖദ്യോതകഃ
 കാമം തിഥരുചാ കചാകചിരുചിം കസ്മാദിഹോപേക്ഷതേ || 21 ||

ഷട്സപ്താനി നിബന്ധനാനി ബഹുഭിഃ സമ്പാദ്യ സംവത്സരൈഃ
 ദൃഷ്ടാ യേ കവയോത്ര ത്യേപി സുജനൈഃ സ്തോത്രസ്യ പാത്രികൃതാഃ |
 നിർയത്നം തു നിബന്ധരന്തശതകം നിർമായ ധർമായ യോ
 നിർദർപോ നിഗമാന്തദേശികമണിർന സ്തൂതി കസ്തം ബുധഃ || 22 ||

ആചാമീകരഭൂധരേന്ദ്രശിവരാദാചാപി ലങ്കാപുരാത്
 ആചാർയാനവിലാൻ പ്രണമ്യ ശുഭയാ യാചാമി വാചാപ്നയാ |
 തത്താദൃക്കവിതാസു തർകസരണൗ തന്ത്രേ തഥാന്തേ ശ്രുതേഃ
 ദൃഷ്ടഃ കിം സദൃശാഗമാന്തഗുരുണാ തഥ്യം ശപേ കഥ്യതാം || 23 ||

കുമതിഹൃദയതാപീ കോപി വേദാന്തസൂരിഃ
 ദുരിതരുചിപിശാചീം ദൂരമുച്ചാടയേനഃ |
 ശ്രുതിമധുരമഹാധ്വന്യുന്മിഷദ്ഗൗരവം യം
 വിദുരുചിതമഭിജ്ഞാ വിഷ്ണുഘണ്ടാവതാരം || 24 ||

പരമതദുരഹന്താപ്രാപ്തശാസ്താർതിഹന്താ
 വികസിതഗുണഭൂമാ വേദചൂഡാർയനാമാ |
 വിഹരതു ഹൃദി കശ്ചിദ് വിശ്വമാന്യോ വിപശ്ചിദ്
 വിദിതസകലമന്ത്രഃ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രഃ || 25 ||

പ്രകടിതനിജപക്ഷപ്രക്രിയോദർകതർക -
 പ്രതിഭടമകുടാലീശാണസംഘർഷശോണം |
 ശരണവരണവിദ്യാവിശ്രമോദ്യാനഭുമേഃ
 ചരണയുഗമുപാസേ ചാരു വേദാന്തസുരേഃ || 26 ||

ദുരിതമലിനമാദ്യദൃഷ്ടമാതംഗഭംഗാത്
 ഇഹ നിജപദഭാജാം ദത്തമുക്താനുഷംഗഃ |
 അധികവനവിഹാരി കേസരി കശ്ചിദുച്ചൈഃ
 ശ്രുതിയുഗപരിപൂർത്തിം സൗതി ഗംഭീരശബ്ദൈഃ || 27 ||

വിതരതു നിജമാധീസാരസാരസ്വതം മേ
 വിമതഫണിനരേന്ദ്രോ വേങ്കടേശഃ കവീന്ദ്രഃ |
 സമജനി നിരവദ്യൈഃ സുന്ദരൈർയസ്യ പദ്യൈഃ
 ഗലിതകവനവിദ്യാ ചണ്ഡിമാ ഡിണ്ഡിമാഖ്യഃ || 28 ||

ജനയതി നിജശബ്ദൈർജിഹ്വഗാനാം പ്രകമ്പം
 സമുപഗതസദധ്യാ വേങ്കടേശഃ കവിർയഃ |
 അധിഗതനിഗമാന്തം തം ഹരേഃ സന്നിധാനാത്
 അമൃതമുപനയന്തം ജാനതേ വൈനതേയം || 29 ||

ദ്രമിഡനിഗമശാഖാദ്രഷ്ടുരുച്ചൈർമഹർഷേഃ
 ചരണകമലസേവാചാതുരീലബ്ധഭൂമാ |
 ശ്രിതജനസുരശാഖീ ശ്രേയസേ ഭൂയസേ നഃ
 കവികഥകമൃഗേന്ദ്രഃ കൽപത്യേനൽപതേജാഃ || 30 ||

പ്രതിഭടവാദികൂടപരിപാടനകേലിപടഃ
 ഘടയതു വേങ്കടേശകവിരാഡഭിരാമപദം |
 യതിപതിപാദയോഗശുചിരത്ര യദുക്തി നദീ
 വിഷയനിഷദ്യവ്യതികരം ഹരതേ ഭജതാം || 31 ||

മലയഗുഹാവിഹാരിമരുദർഭകവിഭ്രമണ -

പ്രണമിതമാധവീപ്രവിലസന്മധുവേപമുകൃത് |
 രുജമധുനാ ധുനാതു മധുനാശനപാദയുഗീ -
 സരസിജവാസിതാ ശ്രുതിശിരോഗുരുസൂക്തിത്വരീ || 32 ||

അകൃതകഭാരതീശിവരദേശികദിവ്യവചഃ

പരിചയചാതുരീപരിപചേളിമശേമുഷികാഃ |
 ചിരമുരഗേശവൈരിതൂരഗേ നിഹിതാത്മഭരാ
 വിദധതി ദുർമതി പ്രബലജിഹ്വമർമഭിദാം || 33 ||

സ്ഥിരം കിമപി വൈഭവം ദിശതി യാ മുകുന്ദപ്രിയാ

തദീയമപി വൈഭവം ത്രിജഗതി പ്രതിഷ്ഠാപയൻ |
 ത്രയീമകുടദേശികസ്ത്രൂടിതവൈരിവാചാടകോ
 ദദാതി ഭൂവി സംപദം തദപി നിർവ്യാദാസം പദം || 34 ||

നടന്മ്യന്ധജ്വാലാലുഠദമർത്യലോകാപഗാ -

തരംഗമദഭംഗദാ സ്ത്രിജഗദായച്ഛേദിനീഃ |
 സുധാ ഇവ ബുധാദ്യതാഃ സുരഭിദുഗ്ധസംസ്തർധിനീഃ
 അനുശ്രവശിരോഗുരോരനുദിനം ധയേയം ഗിരഃ || 35 ||

ശ്രുതിമകുടഗുരുക്തിമൗക്തികാനി

ശ്രുതിപുടയോർഭധതാം സതാം പുരസ്താത് |
 വയമപി കവയഃ സു ഇത്യത്വോന്യേ
 വദിതുമഹോ ന സഭാസു കിം ത്രപന്തേ || 36 ||

വേദാന്തരംഗചരവിശ്വജനഭ്രുകംപ -

പാദാന്തരംഗനിഗമാന്തഗുരുക്തിധാരാം |
 വേദാന്തരഞ്ജനകലാകുശലാ വിഗാഹ്യ
 വാദാന്തരം ജഹതി നോ ഭൂവി വാവദുകാഃ || 37 ||

ആചാര്യവർയമവിപൽലവമുൽലസന്തം
 ശാഖാശതാകലനപാലിതസദ്വിജേന്ദ്രം |
 ഉച്ചൈരനന്തഗുരുനന്ദനമുദ്യതാർതി -
 രാമോദിനം കമപി കൽപകമാശ്രയേഹം || 38 ||

രസനേ നിപുണം ഭുജംഗഭംഗേ
 വിനതാനന്ദമുത്തമം ദ്വിജാനാം |
 പരമാഗമമുലിഭേശികം തം
 സ്തൂഹി വൈകുണ്ഠഗതിപ്രദസ്വപക്ഷം || 39 ||

കൃതഭാരതിഗൗരവപ്രതിഷ്ഠം
 കൃതിനം ലക്ഷ്മണദർശനൈകനിഷ്ഠം ||
 പരയാ തു കുദ്യഷ്ടിഭംഗശങ്കത്യാ
 നിഗമാന്താർയമവൈമി രാമചന്ദ്രം || 40 ||

ത്രയീമപി ദ്രാവിഡസംസ്കൃതാത്മനാ
 ദ്വയീം ദശാം പ്രാപ്തവതീം പ്രപഞ്ചയൻ |
 ദ്വയൈകനിഷ്ഠശ്ചതുരാകൃതിഃ കൃതീ
 കരോത്യസംഖ്യാം കവിവാദികേസരീ || 41 ||

അർവന്തമാസ്യേ തമുപാസ്യ ദേവം
 ഗർവന്തമോജം കുദ്യശാം പ്രശാന്തം |
 കുർവന്തമേനം ഗുരുമന്തരേണ
 ഗുർവന്തരം കോത്ര ഗുണീ വൃണീതേ || 42 ||

ധരണിരമണേ ഭിക്ഷാകേ വാ ധനേഷു തുണേഷു വാ
 നിജഗുണനുതൗ നിന്ദായാം വാബലാസു ശിലാസു വാ |
 സമദ്യശമിമം സത്തേത്യാദ്രേകപ്രസന്നധിയം ഹരി -
 പ്രപദനധനം ത്രയുന്താർയം ഭജേ മമ ദൈവതം || 43 ||

വിഹരണഗൃഹം വിദ്യാഭേദ്യാ വിരക്തിസരോജിനീ -
 വികസനരവിർജ്ജൈത്രസ്ഥാനം വിവേകമഹീഭൂജഃ |
 ശമദമഗുണപ്രാണത്രാണം ദയാഭ്യുദയാലയം
 രചയതു മുദം വേദാന്താർത്ഥോ രഹസ്യകലാനിധിഃ || 44 ||

പ്രഥിതഗരിമപ്രാചീനോക്തിപ്രവർത്തനവർത്തനീ -
 പ്രകടനപടുശ്രീഭാഷ്യാർഥപ്രകാശനദീപികാ |
 വിഹിതദുരിതച്ഛേദാ വേദാന്തദേശികഭാരതീ
 നവമരസദാ നൈഷാ കേഷാം സ്വദേത ഹൃദേ സതാം || 45 ||

വാസുദേവകഥനപ്രിയാൻ ദയാ -
 വാസദേശഹൃദയാന്നയാശ്രയാൻ |
 കൗശികാൻവയ ഭുവസ്ത്രയീശിരോ -
 ദേശികാൻ വയമുപാശ്രയാമഹേ || 46 ||

സ്വപ്രകാശപരിഭാസിതാഖിലം
 തത്സുവർണ്ണവരഗോത്രസംഭവം |
 വേദമൗലിഗുരുരത്നമദ്ഭുതം
 ശ്ലാഘതേ ഭൂവി ന കഃ പരീക്ഷകഃ || 47 ||

ഭദ്രാ ഭദ്രാക്ഷരാഢ്യാ ശമിതവിമതദു -
 ര്ധീരവാ ധീരവാചാം
 ധാരാ ധാരായമാണാ ഗിര ഇഹ ഹി സതാം
 സ്വാദിമാവാദിമാൻയാ |
 കൽയാ കൽയാണദാനേ ശ്രുതിശിഖരഗുരോ -
 രാഗതാ രാഗതാപൈഃ
 സാകം സാ കൽമഷാണാം ഗണമപനയതാത്
 കാരണാകാരണാനാം || 48 ||

ന്യഞ്ചദ്വൈരിഞ്ചിവാഞ്ചി പ്രകടമൃഡമത -
 പ്രക്രിയാന്യക്രിയാണി
 ത്രുട്യദ്ഭാട്ടോക്തികാനി ദ്രുതകൃതഗുരുവാ -
 ഗ്ധോരണീവാരണാനി |
 ജ്ഞായാൻ മായാമതാനി പ്രതിഹതസുഗത -
 വ്യാഹതവ്യാഹൃതാനി
 ത്രയുന്താർയോദിതാനി സ്തുടനിഗമമത -
 സ്ഥാപനാനൈപുണാനി || 49 ||

അസ്താ ദുസ്താർകികോക്തിഃ സുതിരതികൃശതാ -
 ഭാഗതാ സൗഗതാനാം
 ശൈവീ സാ വീതപുഷ്ടിഃ സരണിരൂപനമ -
 ത്താനവാ ജ്ഞേനവാദാഃ |
 അധ്യാ മധ്യാദിസ്യഷ്ടോ വിഗലതി കുദ്യശാം
 ചുക്ഷുഭേ പക്ഷഭേദൈഃ
 നിസ്തന്ത്രേ ദേശികേന്ദ്രേ ജയതി യതിപതി -
 പ്രൗഢവാഗബ്ധിചന്ദ്രേ || 50 ||

അംഹഃ കുഞ്ജരപുഞ്ജദഞ്ജനസുണിഃ ഇത്താനാഗ്നിദിവ്യാരണിഃ
 സത്ത്വസ്ഥൈരഭിനന്ദനീയസരണിഃ സർവജ്ഞചൂഡാമണിഃ |
 അന്തർധ്യാന്തനിതാന്തകൃന്തനരവിർദിപ്താഗ്നികൽപച്ഛവിഃ
 ദുർവാദിബ്രജഗർവപർവതപവിഃ ശ്രീവേങ്കടേശഃ കവിഃ || 51 ||

മോദായ വേദാന്തഗുരുഃ സ ഭൂയാത്
 അധ്യാത്മവിദ്യാമനഘാം ഗ്രഹീതും |
 ഗുരും ത്രിവംശോദ്യഹമത്രിവംശോ -
 ദ്വഹം ച രാമാനുജമാശ്രയദ്യഃ || 52 ||

ആ സേതോർവിശ്വജീവാതോരാ ച ഗൗരീഗുരോർഗിരേഃ |
ഇന്ധേ കവിജനാഹ്ണാഹന്താ വേദാന്തദേശികഃ || 53 ||

ശ്രീതാതാധ്വരിസോദരീതനുഭുവഃ ശ്രീശ്രീനിവാസേഷിനോ
ജാതഃ ശ്രീരഘുനാഥദീക്ഷിതകവിർജാഗർതി യഃ കീർത്തിമാൻ |
ആത്രേയസ്യ സുതഃ സ തസ്യ സുമതേരാജായചുഡാഗുരും
പദ്യൈരസ്സുത വേങ്കടാധ്വരികവിഃ പഞ്ചാശതാ മഞ്ജുഭിഃ || 54 ||

വേദാന്താർയസ്സവമുഷസി യേ വിദ്വദാനന്ദഹേതും
പാപഠ്യന്തേ പടുധീയ ഇമം പാവനാനാമമീഷാം |
രാജീവാക്ഷോ വസതി ഹൃദയേ തദ്ഗൃഹാ ഗേഹഭാഗേ
തദ്ഭൂപത്നീ വദനനലിനേ തത്കലംബസ്തു ദുരേ || 55 ||

|| ഇതി ആചാര്യപഞ്ചാശത് സമാപ്തം ||